

Karin Gabor
Correspondente

Michel Daenen
Correspondent

Tijd en geduld ...

Dat we naar Nederland zouden gaan voor de bevalling van ons tweede kindje was vanaf het begin duidelijk. Dat we dan ook ons bouwproject een aantal weken alleen moesten laten wisten we ook, het was een logische consequentie. Maar wel eentje waar we minder blij mee waren, gezien de ervaringen die we de afgelopen jaren met bouwen, zowel in Nederland als in Hongarije, hebben opgedaan. Je moet er immers persoonlijk bij aanwezig zijn, anders gebeurt er weinig of gaat het niet zoals je wilt. We waren beiden dan ook behoorlijk zenuwachtig toen we drie weken na de bevalling (van een prachtige dochter) na twee dagen rijden onze straat in Tardona weer inreden. Michel had de bouw tijdens onze afwezigheid zo goed mogelijk vanuit Nederland begeleid. Stilleggen was helaas geen optie geweest, dus met goede afspraken vooraf, specifieke tekeningen, veel tussentijdse communicatie over de mail, een zakenwaarneemster ter plekke en veel foto's hebben we het doorgezet.

De laatste 2 weken voor terugkomst hadden we echter geen foto's meer gekregen en er waren al wel enige budgetoverschrijdingen geweest. De aannemer had ons echter verzekerd dat we heel blij zouden zijn met het werk dat ze gedaan hadden en dat het allemaal klaar zou zijn als we thuiskwamen. Helaas, de werkelijkheid bleek anders. Een derde van de terrassen, dat echt af zou zijn, was nog niet betegeld en ook het paviljoen was bij lange na niet af. Enigszins teleurgesteld doken we die avond in bed. De volgende morgen werden we al vroeg gewekt. Toen we de gordijnen open deden telden we twaalf man die druk bezig waren. De tegelezetters maakten het terras af, de timmerlieden waren balken aan het zagen en de stukadoors en elektriciens waren ook druk bezig aan het paviljoen. Ieder op z'n eigen vakgebied, want mensen leren hier nog echt ambachtelijk werk. En ze verstaan hun vak, op een enkele beunhaas na

die toevallig in een eerder stadium onze eigen badkamer heeft betegeld. Drie dagen later was het klaar. Wat bleek: de aannemer was er vanuit gegaan dat we 3 dagen later zouden komen. De les die wij hieruit trokken: als je je teleurstelling wilt beperken, kan je beter een dag later terugkomen dan dat ze denken, maar eerder moet je zeker niet komen. Qua planning komt het vaak op 'last minute' aan. Maar of dat echt Hongaars is, is de vraag. Ook in Nederland geldt dat er een hoop geld bespaard zou kunnen worden als er beter gepland zou worden en men ook moeite zou doen om zich aan die planning te houden.

Wat wel echt anders is, is de hoeveelheid mensen die soms op een klus wordt gezet. Wij denken dat het een overblijfsel is uit de communistische tijd, waarin iedereen werk moest hebben. Dat wil niet zeggen dat ook iedereen werkt. We maken het geregeld mee dat er één man iets aan het doen is (bijvoorbeeld beton van een staander van een pergola afslaan) en dat de rest er dan omheen staat te kijken. Het komt niet in ze op dat ze die tijd die ze staan te wachten voordat ze nodig zijn (om de pergola te verplaatsen) aan iets anders nuttigs zouden kunnen besteden. Als opdrachtgever sta je wel eens raar te kijken als er gras voor thuis voor de konijnen wordt verzameld in plaats van dat er een muurtje wordt gezet. Inmiddels weten we: ze krijgen per dag een taak opgedragen

door de aannemer en als ze die klus af hebben, is het werk voor die dag gedaan en mogen ze in principe naar huis. Aangezien ze echter met z'n allen met één auto komen, moeten ze toch wachten tot iedereen klaar is, dus dan kan je best wat konijnevvoer verzamelen of het tussendoor wat rustiger aan doen als je toch weet dat je het werk wel af krijgt die dag. Duidelijke opdrachten, het liefst in de vorm van een probleem, werken bijzonder goed. Als je ergens mee zit, gaan ze ter plekke op zoek naar een oplossing en zijn daarin heel inventief en creatief. Zo ook met hergebruik. Hoewel misschien dan uit noodzaak geboren, zijn de Hongaren qua hergebruik veel beter bezig dan de gemiddelde Nederlander. Bij de sloop werden alle dakpannen en stenen zo netjes van hun plaats gehaald dat er gewoon weer opnieuw mee gebouwd kan worden. Als dat geen "cradle to cradle" en duurzaam bouwen is! Nou ja, enige relativering is daarbij wel op zijn plaats, want toen we van de week in de bouwmarkt naar een waterbesparende douchekop vroegen kregen we als antwoord dat er meerdere standen op een douchekop mogelijk zijn en dat er daar ook best een zuinige bij zit. Ach, ook dat komt met de tijd, net als de eindstreep van ons bouwproces, al kost het dan wat meer tijd en geld dan waar we op gehoopt hadden, maar mooi wordt het zeker.

*Tekst en foto: Karin Gabor - Michel Daenen
www.movetobalance.nl*

